

Połączyły ich Karpaty

Dziewięć intensywnych dni spędzonych w górach pozwoliło młodzieży z Polski i Ukrainy poznać od podszewki lokalną kulturę i zwyczaje, a także nawiązać międzynarodowe przyjaźnie

Daria Nawrot – korespondentka FRSE

Niektórzy twierdzą, że nie tak nie integruje jak wspólna wyprawa w góry. Skuteczność tej metody mieli okazję sprawdzić uczniowie z Polski i Ukrainy, którzy we wrześniu 2023 roku wzięli udział w projekcie „Karpaty – góry, które łączą. Polsko-ukraiński dialog międzykulturowy”. Projekt Polsko-Ukraińskiej Rady Wymiany Młodzieży, finansowany ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki, pozwolił im na dziewięciodniową eksplorację nie tylko naturalnego piękna Karpat, ale także lokalnej tradycji i kultury. – Górale karpaccy tworzą niesamowitą wspólnotę – mówi Marta Kiedrowicz, koordynatorka projektu. – Panuje wśród nich przekonanie, że nieważne, czy są z Polski, czy z Ukrainy – łączą ich góry i związana z nimi kultura.

Tworząc projekt dla polsko-ukraińskiej młodzieży, pomyśleliśmy więc – może Karpaty mogą połączyć również nas?

Górskie tradycje i wyprawa na Giewont

W projekcie wzięło udział 36 uczniów w wieku od 14 do 17 lat – po połowie z Polski i z Ukrainy. Miejscem zakwaterowania, a zarazem bazą wypadową było Zakopane, z którego niemal codziennie młodzi wyruszali na wycieczki edukacyjne. Zobaczyli Gubałówkę, Butorowy Wierch i Kościelisko. Odwiedzili zamki w Niedzicy i Czorsztynie, uczestniczyli w rejsie po Jeziorze Czorsztyńskim, poznając przy okazji historie tych miejsc oraz legendy z nimi związane. W Rabce-Zdroju zawitali do Muzeum Górali i Zbójników, gdzie w 140-letniej tradycyjnej górskiej chałupie mogli podziwiać ekspozycję dawnych mebli i sprzętów oraz przymierzać starodawne stroje. Posłuchali też historii o karpaccich zbójnikach i wzięli udział w warsztatach malowania na szkle. W zakopiańskim Muzeum Oscypka nie tylko poznawali tajniki powstawania jednego z najpopularniejszych górskich serów, ale uczestniczyli także w jego produkcji, słuchając przy okazji opowieści o pracy juhasów i bacy oraz wypasie owiec. Z kolei Dom Ludowy w Bukowinie Tatrzańskiej zaoferował uczestnikom naukę tradycyjnego

Najwięcej emocji wzbudziła wśród uczestników wyprawa na Giewont. – To było ogromne wyzwanie – mówili

góralskiego tańca. Najwięcej jednak emocji wzbudziła wyprawa na Giewont. – Żeby wspiąć się na szczyt, trzeba było odwagi i wytrwałości, ale daliśmy radę – opowiada Julia, uczestniczka z polskiej grupy.

Od legend do kreacji własnej

Zanurzenie w góralską kulturę stało się punktem wyjścia do aktywności artystycznych. Uczestnicy, podzieleni na cztery grupy, najpierw wnikliwie zgłębiali popularne karpackie legendy, m.in. o rycerzach śpiących pod Giewontem czy Zamku Palanka w Mukaczewie, a potem na ich podstawie przygotowywali autorskie przedstawienia teatralne. Legendy posłużyły też jako kanwa do stworzonych przez uczniów komiksów, które zostały następnie wydane w formie papierowej. Wśród efektów działań znalazły się też fotościanki przedstawiające postacie w strojach polskich i ukraińskich górali. – Daliśmy uczestnikom dużo swobody w realizacji ich artystycznych wizji – podkreśla Ludmiła Potapowa, jedna z opiekunek ukraińskiej grupy. – Samodzielnie opracowali scenariusze spektakli, przygotowali też przepiękne scenografie – dodaje. Uczestnicy byli również odpowiedzialni za organizację Festiwalu Folkloru i Legend Karpackich – imprezy wieńczącej dziesięciodniowy czas nauki i zabawy. Dla gości z okolicy opracowali bogaty program wydarzeń, m.in. inscenizację teatralną, pokaz góralskiego tańca, prezentację wybranych słów z gwary góralskiej i huculskiej, a także wystawę komiksów oraz obrazów malowanych na szkle i fotościanek.

Pogłębianie więzi

– Projekt „Karpaty – góry, które łączą” wspólnie pokazał, ile wartości niesie ze sobą edukacja pozaformalna – mówi Andrzej Cywiński, opiekun polskiej grupy. – W ciągu tych dziesięciu dni w aktywny sposób uczyliśmy się geografii, przyrody, historii, literatury, sztuki, a nawet matematyki – kiedy uczniowie samodzielnie zarządzali budżetem przeznaczonym na przygotowanie festiwalowego poczęstunku – dodaje. Dla młodzieży ukraińskiej, która polskiego uczy się na co dzień w szkole, pobyt w Zakopanem był też okazją do praktyki językowej. – Nawiązałam tu wiele znajomości, a z dwiema koleżankami z Polski utrzymuję kontakt do dziś – opowiada Vitalina, uczestniczka z ukraińskiej grupy. Tak Karpaty po raz kolejny pozwoliły zacieśnić polsko-ukraińską przyjaźń. ■

FOT. MARTA KIEDROWICZ I ANDRZEJ CYWIŃSKI, ARCH. PRYW. (2).

Projekt „Karpaty – góry, które łączą. Polsko-ukraiński dialog międzykulturowy” został zrealizowany w ramach Polsko-Ukraińskiej Rady Wymiany Młodzieży, programu finansowanego ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki. Budżet projektu: 103 746 zł. Termin realizacji działań: 15–23 września 2023 r.